

Āraišu arheoloģiskajā parkā jauni digitālie rīki

Āraišu ezerpils Arheoloģiskajā parkā noslēgumam tuvojas gadu ilgs sadarbības projekts "VAARHeT" ("Voice Activated AR Heritage Tours"). Tā gaitā izstrādāti prototipi muzeju apmeklētāju pieredzes uzlabošanai izmantojot vairākus mākslīgā intelekta digitālos rīkus. Āraišos realizētais apakšprojekts ir tikai neliela daļa no Eiropas mēroga projekta "VOXReality", kas pēta dažādu ar balsi darbināmu digitālo rīku pielietojumu vairākās tehnoloģiju un cilvēku saskarsmes jomās.

Iniciatīva Āraišu ezerpils Arheoloģiskajam parkam iesaistīties šajā projektā nāca no Īrijas uzņēmuma "XR Ireland", kurš jau iepriekš sadarbojies ar vairākiem brīvdabas arheoloģiskajiem muzejiem Eiropā. Sadarbībā ar "XR Ireland" un vācu uzņēmumu "XYZ Technical Art Services" tika izstrādāti trīs pilotrisinājumi, kuru izmēģināšana un lietotāju pieredzes vērtēšana notika no 14. līdz 16. jūlijam. Jāatzīmē, ka visas projekta izmaksas 100 % apmērā sedza "VOXReality" projekta konsorcijs grupa bez pašvaldības līdzfinansējuma. Darba gaitā sākotnēji tika apzinātas arheoloģiskā parka vajadzības,

formulēta mērķauditorija un identificēti potenciālie tehniski ierobežojošie apstākļi. Šie soļi bija kā labs pamudinājums pārskatīt un kritiskāk izvērtēt vairākus ar apmeklētāju pieredzi saistītus jautājumus.

Pirmais pilotprojekts ir saistīts ar sinhronā tulkojuma nodrošināšanu gidu ekskursijām – tas izmanto īpašas brilles ar iebūvētu nelielu ekrānu, kurā reālajā laikā, līdzīgi kā subtitri televīzijā, tiek rādīti apmeklētājam nesaprotamā valodā runātā, bet tajā pašā brīdī digitāli iztulkotā gida stāstījuma teksts. Otrais pilotprojekts ir saistīts ar pamatinformācijas par arheoloģiskā parka sniegtajiem pakalpojumiem nodrošināšanu – mobilā viedtelefona ekrānā skatāms digitāls avatārs, kuram iespējams uzdot jautājumus balsī dažādās valodās un saņemt atbildes uz tādiem jautājumiem kā “Cik maksā biļete?” vai “Kur atrodas tualete?”.

Trešais un testētāju iemīļotākais rīks ir VR jeb virtuālās realitātes brillēs apskatāmais Āraišu ezerpils namiņš. Uzliekot brilles apmeklētājs nokļūst detalizēti izstrādātā, precīzā, digitālā Āraišu ezerpils ēkas rekonstrukcijā. Arī šeit ar balss palīdzību iespējams uzdot dažāda veida jautājumus par ēkas uzbūvi un cilvēku sadzīvi tajā, kas savukārt iedarbina kādu no trīsdimensionālajām stāstījuma ainām, kur apmeklētāja priekšā tiek salikts ēkas jumts vai pamatcirtnis vai kur, piemēram, attopamies sēžot uz soliņa blakus kurošai māla krāsnij.

Trīs intensīvo testēšanas dienu laikā rīkus izmēģināja 40 cilvēki. Viņu pieredze tika vērtēta pēc īpaši izstrādātas shēmas un fiksēta veidlapās. Tālāk šis materiāls tiks apkopots un izanalizēts, lai secinātu no kādām tehnoloģijām jāatsakās, bet kuras jāattīsta tālāk.